

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

Nr. 163761.

D I E N S T G E H E I M
W E E K O V E R Z I C H T

No. 42/1952.

Verzonden aan:
Zie verzendlijst 113722.

Verzonden op: 30 October 1952

G R O E P 2 - COMMUNISTISCHE PARTIJ van NEDERLAND.

Gemeente	Datum	Aanwezig/ Zaalcap.	Stemming	Spreekers	Bijzonderheden
Wolden- dorp Gem. Termunten	25/9	41/?	--	A.T.W.de Heus	Openb. vergade- ring
Rotterdam	4/10	90/100	---	J.Maliepaard	Openb. film- avond
Rotterdam	5/10	60/?	--	J.A.Mantel	Openb. film- avond
Rotterdam	5/10	80/?	---	J.A.Mantel	Openb. film- avond
Zwanen- burg Gem. Haarlemmermeer	8/10	182/330	---	P.M.Ianser	Openb. film- avond
Nij Beets Gem. Opsterland	9/10	30/?	--	H.de Vos	Openb. film- avond
Purmerend	9/10	50/100	rustig	G.Idenburg D. Struving	Openb. film- avond
Assendelft	11/10	100/400	---	K.Grin	Openb. film- avond
Hoorn	14/10	40/100	rustig	--	Openb. film- avond
Alkmaar	15/10	70/120	---	H.J.Bosma	Openb. film- avond

W.O. 42/1952, blz. 2.

Collectief Overzicht

Op alle bijeenkomsten, met uitzondering van die te Woldendorp, werd, voorafgegaan door enige korte journaals of voorfilms, een Russische film vertoond. Te Rotterdam waren doeken in de zaal gespannen met de leuzen:

"Strijdt tegen de huurverhoging"

"Helpt de vredesbeweging"

In Alkmaar gebruikte men ter versiering van de zaal een rood-wit-blaauwe vlag, in het midden waarvan een "vredesduif" was aangebracht.

De belangstelling was niet groot; ongeveer 41% van het beschikbare aantal zitplaatsen was in gebruik genomen. Overal heerste een lauwe stemming.

In Assendelft en Rotterdam werd besloten een telegram aan Minister Donker te zenden, waarin werd geprotesteerd tegen de gratieverlening aan Lages en levenslange opsluiting van deze werd gevraagd. Te Alkmaar werd een protest-motie tegen de gratieverlening aangenomen.

Op enkele plaatsen werd een collecte ten bate van "De Waarheid" gehouden.

De gratieverlening aan W.Lages.

Door alle sprekers werd fel geprotesteerd tegen de aan Lages verleende gratie. Tijdens de bezetting, zo werd gezegd, luisterden wij naar de radio-uitzending uit Engeland en dan vernamen wij, dat men voornemens was om alle oorlogsmisdadigers na de bevrijding hun gerechte straf te geven. Nu, zeven jaar later, moeten wij het beleven, dat aan de massa-moordenaar en beestmens Lages gratie wordt verleend. Zij, die ons in concentratiekampen stopten en vele duizenden deporteerden, worden vrijgelaten en weer op verantwoordelijke posten gezet, terwijl tegen de communistische partij en haar leden, alles in het geweer wordt gebracht. Wel heeft Minister Donker verklaard, dat tijdens zijn ambtsperiode geen verdere gratie aan deze beul zal worden verleend, maar wie waarborgt ons, dat Donker over 4 jaar nog aan het bewind is?

Algemeen was men van mening, dat deze gratieverlening, die een grote provocatie werd genoemd, onder invloed van Amerika tot stand was gekomen en men vroeg zich af of men Lages, evenals de vroegere generaals van Hitler, soms in het kader van de herbewapening van West-Duitsland vandaag of morgen weer nodig had.

Een enkele spreker gaf toe, dat Minister Donker, na het beleid van zijn twee Katholieke ambtsvoorgangers, moeilijk een ander besluit had kunnen nemen.

De strijd voor de vrede

D I E N S T G E H E I M

W.O. 42/1952, blz. 3.

De strijd voor de vrede.

Op de gebruikelijke wijze werd Amerika verweten erop uit te zijn, om met alle middelen een nieuwe wereldoorlog te ontketenen en de West-Europese staten voor zijn oorlogswagen te spannen. Onder leiding van Rusland kan de arbeidersklasse echter een dergelijke oorlog voorkomen, mits allen zich eendrachtig voor dat doel inspannen, zo werd gesteld. In Rusland zijn alle wapenfabrieken eigendom van de staat; in de andere landen zijn zij in handen van de kapitalisten, die oorlog wensen om hun eigen portemonnaie te spekken. Alles wordt in het "Amerikaanse" gedeelte van Europa in gereedheid gebracht voor een nieuwe oorlog tegen Rusland. Om hen daarbij te gebruiken worden de Nazi-generaals vrijgelaten.

Rusland-verheerlijking

Hoewel dit onderwerp uit de aard der zaak nergens werd vergeten, putte vooral de 18-jarige spreker H. de VOS te Nij Beets zich uit in lofredenen op de Sovjet Unie. In Rusland aldus spreker, gebruikt men geen geld voor oorlogsvoorbereiding. Als men daar een paar ziekenhuizen nodig heeft, bouwt men die; in Nederland moet de bevolking zelf het daarvoor benodigde geld bijeen scharrelen. In Rusland heeft men mooie scholen, waar de zon kan binnen komen, hier zijn er waar geen licht in kan doordringen.

In Rusland, zo werd voorts betoogd, is de werktijd verkort tot 5 a 6 uur per dag en betaalt men dubbele lonen; in ons land laat men juist langer werken en worden de lonen verlaagd.

In Woldendorp gaf A. de HEUS, die deel uitmaakte van de arbeidersdelegatie, welke in de afgelopen zomer Rusland bezocht, een verslag van zijn ervaringen in de Sovjet Unie. Een medegelegeerde, die ook als spreker genoteerd stond, had verstek laten gaan. Kapitalistische dienaren, onder wie de Burgemeester en de domine van zijn woonplaats, hadden hem bewogen de vergadering niet te bezoeken, zo deelde de voorzitter mede. De betrokken man zou voorts gezegd hebben, dat de arbeiders van zijn dorp hem "met de nek niet meer aankeken" en dat hij bevreesd was, dat de zakenlieden hem zouden laten verhongeren als hij doorging met spreekbeurten te vervullen.

P.M.

De technische verzorging van de voorstellingen van de Waarheidsfilmdienst in het Noorden van het land, berust geruime tijd bij Berend Kuipers, geb. 28-1-19, wonende Vlagwedde.

Groep 2

D I E N S T G E H E I M

W.O. 42/1952, blz. 4.

G R O E P 2 -- ARBEIDERS BOND VOOR CULTUUR.

Leiden	11/10	250/400	rumoerig	W.v. Egmond
Utrecht	12/10	190/256	rustig	J. Blijleven lustrum "Zangkoor W.v. Egmond Morgenrood" A. de Vries

-----

Te Leiden werd het 40-jarig bestaan van het Socialistisch Zangkoor "Morgenrood" gevierd. De voorzitter van de Bond van Socialistische Zang- en Muziekverenigingen, W. van EGMOND, bracht hulde aan de vroegere en tegenwoordige medewerkers voor hun "onafgebroken strijd voor de instandhouding van het zangkoor, dat de arbeidersklasse geluk wil brengen en vooral de vredesgedachte wil uitdragen". Bij acclamatie werd een motie aangenomen tegen de gratieverlening aan LAGES. De avond werd gevuld met een feestprogramma waaraan o.m. medewerking verleenden de mondaccordeon-virtuozen "The Larry's" en een acrobatengroep "Electra Boys". Tot besluit was er bal mmv. "De Cinderella's".

Te Utrecht vond de viering van het 1e. lustrum van het plaatselijke zangkoor "Morgenrood" plaats. De voorzitter J. BLIJLEVEN gaf een overzicht van de geschiedenis van het zangkoor en wakte de aanwezigen op "Morgenrood" te steunen in haar strijd voor een beter, menswaardig bestaan. Hij prees de "wakkere dirigent", die het zangkoor heeft opgebouwd tot wat het nu is. Ook de andere aanwezigen werd gelegenheid geboden de jubilerende vereniging te feliciteren. W. van EGMOND bracht de vele moeilijkheden in herinnering, die het koor gedurende haar 5-jarig bestaan had moeten overwinnen. Een onbekende vrouwelijke afgevaardigde van het zangkoor "Morgenrood" uit Amersfoort memoreerde het grote nut, dat de revolutionaire zangkoren hebben voor de strijd voor een betere toekomst. Het bestuurslid der E.V.C. De VRIES betoogde, dat er een grote verbondenheid bestaat tussen E.V.C. en "Morgenrood". Het zangkoor was, volgens spreker, immer bereid geweest aan de bijeenkomsten van de E.V.C. kleur en fleur te verlenen. Ten slotte stelde de voorzitter de aanwezigen voor een motie te zenden aan de Minister President en de Minister van Justitie om te protesteren tegen de gratieverlening aan Lages. Dit werd bij acclamatie aangenomen. Medewerking werd verleend door het cabaret-gezelschap "Cultura" uit Amsterdam. De bijeenkomst werd besloten met een bal.

DIVERSEN

D I E N S T G E H E I M

W.O. 42/1952, blz. 5.

DIVERSEN.

Enschede 7/10	110/250	aand.	H. J. v. Duyn J. Grandia-Smits	Protestverg. tegen de gratieverlening aan Lages.
's-Gravenhage 8/10	450/2000	rumoe- rig	A. J. Fokker J. H. Renken W. J. K. Kicken P. P. J. Met- scher	idem
Amsterdam 12/10	ca. 12000	orde- lijk	E. A. Althof C. J. v. d. Kraan	Landelijke pro- test demonstr. tegen de gra- tieverlening aan Lages.

Te Enschede memoreerde van Duyn het lijden van verschillende gevangengenomen verzetsstrijders.

Grandia-Smits wees op de grote verdeeldheid onder het Nederlandse volk voor de oorlog. Deze verdeeldheid verdween als bij toverslag toen het er om ging de Duitse bezetter te weerstaan. Na de oorlog werd echter van hogerhand weer een verdeelen heerspolitiek gevolgd, waardoor de eenheid van het verzet verloren ging. Het Nederlandse volk was in slaap gesust. Lages was niet begenadigd om levenslang een gevangene te blijven. Hij had ervaring in het bedrijven van gruwelen en dat soort mensen had men straks weer nodig. Spreekster deed een beroep op de aanwezigen zich te verzetten tegen de nazificatie, die volgens haar ook in ons land plaats vindt.

Te 's-Gravenhage belichtte Mr. Fokker de juridische zijde van de gratieverlening. Hij wees er op, dat de voorganger van de huidige minister de schuldige was en gaf te kennen, dat mogelijk de Nederlandse Regering door een bevriende mogendheid was beïnvloed, waardoor de doodstraf was veranderd in levenslange gevangenisstraf.

Dr. Renken deelde mede principieel anti-communist te zijn. Naar zijn mening werd de wereldgeschiedenis gemaakt door ongeveer 300 grootindustrielen, bankiers en trusthouders. Bestrijding van deze groep zou het oorlogsgevaar doen ophouden. Als bestrijdingsmiddelen noemde hij o.m.: anti-trustwetten, nationalisatie van kolen- en staalmijnen en de chemische industrie; ontslag van "oorlogsmisdadigers" uit vooraanstaande functies; volledige vrijheid van drukpers, enz.

D I E N S T G E H E I M

W.O. 42/1952, blz. 6.

Na de rede van Renken werden twee moties vóorgelezen waarin de garantie werd gevraagd, dat aan Lages géen verdere strafvermindering zou worden gegeven en dat hij verſtoken zal blijven van gunsten. De aanwezigen reageerden op deze moties met kreten als: "Lages moet dood", "Weg met Donker", enz. Een vertegenwoordiger van de Landelijke Organisatié van Oud-Illegale Strijders, Kicken, diende hierna een motie in, waarin het aftreden van de Minister van Justitie, uitvoering van het doodvonnis aan Lages of herziening van het vonnis door een internationaal gerechtshof werd geëist. Vele aanwezigen gaven hun instemming met deze motie te kennen. De voorzitter deelde hierop mede, dat het comité van voorbereiding zou aftreden indien deze motie werd aangenomen. Het communistische gemeenteraadslid METSCHER diende hierna een motie in, waarin alsnog uitvoering van het doodvonnis werd geëist. Het comité-lid Fokker wees er op, dat deze moties door de regering voor kennisgeving zouden worden aangenomen. De vergadering ging uiteen zonder tot overeenstemming te zijn gekomen.

De "nationale" protestdemonstratie te Amsterdam had een ordelijk verloop. De sprekers waren van mening, dat het grootste deel van het Nederlandse volk het niet eens was met de gratieverlening aan Lages. De aanwezigen werden aangespoord actief deel te nemen aan de door het nationale protestcomité te ondernemen acties. Een nationaal petitionnement zal worden georganiseerd ter ondersteuning van de eis, dat aan Lages geen verdere strafvermindering zal worden gegeven. In de stoet werd een aantal spandoeken meegevoerd met leuzen als:
 "Gratieverlening aan Lages is aantasting van het rechtsgevoel van het Nederlandse volk"
 "Protesteert tegen de gratieverlening aan Lages"
 "Geen smaad aan de nagedachtenis van onze verzetshelden"
 "2000 schoolkinderen protesteren tegen de gratieverlening aan Lages".

G R O E P 3 - VERENIGING "NEDERLAND - U.S.S.R."

Haarlem- mermeer	29/9	27/400	rustig	W.F.Schäfer J.Kaspers
---------------------	------	--------	--------	--------------------------

— Zwaag- westeinde	8/10	65/--	--	
-----------------------	------	-------	----	--

Georganiseerd
door CPN m.medew.
v.Ver.Ned-USSR"
Russ.film "De
Ridder v.d.Gouden
Ster"

Haulerwijk

D I E N S T G E H E I M

W.O. 42/1952, blz. 7.

Haulerwijk 11/10 84/200 rustig --

Russ.film "De Rid-
der van de Gouden
Ster"

De vergadering te Haarlemmermeer had niet alléén ten doel de aanwezigen in kennis te stellen met de "feitelijke waarheid" over het leven in de Sovjet Unie, maar tevens om te komen tot de oprichting van een afdeling Halfweg-Zwanenburg van de vereniging "Nederland-U.S.S.R." Te dien einde werden door leden van de dansgroep "Krasjaja Zwesda" onder de bezoekers gedurende de pauze inschrijf-formulieren verspreid. De beide sprekers vertelden van hun reiservaringen in de USSR Schäfer betoogde o.m. dat de Russische arbeiders 2 a 3 weken konden verblijven in hun vakantie-centrum aan de Zwarte Zee voor 30% van hun loon. Spreker prees de sociale en economische verzorging in de S.U. en noemde de critiek in de Westerse dagbladen ongegrond: in de meeste West-Europese landen waren de arbeidsverhoudingen minder goed dan in de USSR. Amerika wilde hij niet als voorbeeld noemen, want daar werd "natuurlijk meer verdiend".

G R O E P 4-A -- EENHEIDSVAKCENTRALE.

Nieuwehorne	4/10	70/100	--	A. Zandstra	Prop.filmavond EVC afd. Nw.- en Oudehorne
Jubbega- Schurega	5/10	100/300	--	J. de Vos	Prop.filmavond EVC afd. Jub- bega-Schurega
Heerenveen	6/10	28/--	--	J. de Vos	Prop.filmavond EVC afd. Hee- renveen
's-Graven- hage	6/10	230/500	--	C. Haringa J.W. Vos	Openb. verg. EVC afd. Den Haag
Beverwijk	7/10	80/500	rustig	C. Haringa J.J. Marjot- van Don	Verslagverg. Arbeidersdele- gatie 1952 USSR.
Arnhem	8/10	30/200	--	W. Hartog	Openb. verg. ABWB afd. Arnhem <u>Huizen</u>

D I E N S T G E H E I M

W.O. 42/1952, blz. 8.

Huizen	9/10	12/70	uiterst rustig	W.F.Schaefer J.Kaspers	Openb.verg. EVC afd. Huizen
Jubbega- Schurega	11/10	51/300	--	C.Haringa A.Th.W.de Heus	Openb.verg. EVC afd.Jubbega- Hoornsterzwaag.
Deventer	16/10	110/240	matig	C.Haringa A.Th.W.de Heus	Openb.verg. EVC afd.Deventer
Apeldoorn	17/10	80/--	rustig	J.J.Marjot- van Don A.Tj.W.de Heus	Openb.verg. EVC afd. Apeldoorn
Schiedam	17/10	160/200	enth.	A.Vroon C.Haringa J.W.Vos	Openb.verg. EVC afd.Schiedam

Op de te Nieuwehorne, Jubbega-Schurega en Heërenveen gehouden filmavonden werd na een voorfilmpje over de mechanisatie van de landbouwbedrijven in Rusland, de hoofdfilm "De Ridder van de Gouden Ster" vertoond met het doel om de leugens, door het kapitalistische Amerika in de wereld gebracht, te bestrijden.

Op elk der vergaderingen te 's-Gravenhage, Beverwijk, Huizen, Jubbega-Schurega (van 11-10-52), Deventer, Apeldoorn en Schiedam brachten de daarbij vermelde sprekers verslag uit van hun ervaringen tijdens hun bezoek aan de Sovjet Unie. Op de gebruikelijke wijze werd het leven in de Sovjet Unie verheerlijkt, terwijl critiek in het geheel niet werd geleverd. C. HARINGA bracht enige bijzonderheden naar voren met betrekking tot de leerplicht, de 1-Mei-viering, de wetenschap, de toestand van de arbeiders en de concentratiekampen in Rusland. In Rusland bestaat een tienjarige leerplicht als gevolg waarvan het analphabetisme sterk daalt. De 1 Mei-viering heeft in Rusland op grootse wijze plaats, waarop een defilé van Sovjet strijdkrachten, sport- en andere verenigingen nimmer ontbreekt. In de onmiddellijke nabijheid van Moskou werd een flat voor de wetenschap gebouwd, waarin 6000 professoren en studenten hun werk doen voor het welzijn van de arbeiders. In Rusland is iedere arbeider in de gelegenheid zich een auto, radio- of televisietoestel aan te schaffen, omdat de lonen daar hoog en de levensmiddelenprijzen laag zijn. Deze artikelen horen niet tot de luxe artikelen. Door de zeer lage elektrische spanning komen in de fabrieken in Rusland nagenoeg geen ongevallen voor.

Doktoren

W.O. 42/1952, blz. 9.

Doktoren verbonden aan de fabrieken, zien nauwlettend toe, dat de arbeiders zich niet vermoeien. Over het bestaan van concentratiekampen in Rusland zei hij niets te weten, omdat hij er gedurende zijn verblijf geen een gezien had. De verhouding tussen werkgever en werknemer werd geprezen. Voor iedere bijzondere prestatie wordt een arbeider bijzonder beloond. De sociale voorzieningen zijn in Rusland beter geregeld dan in Nederland. Bij het einde van een zijner betogen verklaarde HARINGA, dat men in Rusland de communistische maatschappij zeer dicht is genaderd.

Te Beverwijk hield C.HARINGA zich voornamelijk bezig met het beantwoorden van hem gestelde vragen. Op een vraag over de koers van de roebel kon hij geen antwoord geven. Dat er zoveel mensen uit het Oosten naar het Westen vluchten moet worden geweten aan het feit dat de Amerikanen miljarden besteden om in het Oosten spionnen te vinden. Wanneer nu deze spionnen worden ontdekt, moeten zij uit vrees vluchten. Om een vergelijking te maken tussen lonen en prijzen vermeldde hij, dat een arbeider in Rusland gemiddeld 1200 roebel per maand verdient en voor het eten in de fabriek slechts twee roebel per maand (bedoeld zal zijn : per maal) hoeft te betalen. De pensioenen liggen hoger naar gelang de werker langer arbeid heeft verricht.

Te Deventer behandelde C.HARINGA de wederopbouw van Rusland, de sociale voorzieningen, de positie van de vrouw ende gezondheidszorg, waarbij hij vergelijkingen trok tussen de toestanden in de Sovjet Unie en de kapitalistische landen, die natuurlijk ten gunste van de Sovjet Unie uitvielen.

Mevrouw J.J.Marjet-van Don gaf een uiteenzetting van de behandeling van ouden van dagen en weduwen in de Sovjet Unie. Overigens verviel zij in herhalingen van wat reeds op vorige E.V.C.-vergaderingen door haar naar voren werd gebracht.

Op de vergadering te Huizen werd door een metselaar een vraag gesteld over de al dan niet betrouwbaarheid van een artikel, dat hij in een Duits tijdschrift had gelezen over een Stachanow-arbeider, die in 1 dag 9000 stenen zou hebben vermeteld. W.F.SCHAEFER antwoordde op deze vraag door erop te wijzen, dat het arbeidstempo in Rusland niet bovenmenselijk is. Het kwam hem daarom onwaarschijnlijk voor, dat het bericht juist was.

A.Th.W.DE HEUS legde vooral de nadruk op de strijd voor de vrede. Verder bracht hij tot uiting, dat de delegatie d.m.v. een tolk in de Duitse taal veel gesprekken had gevoerd met de Russische arbeiders, waaruit is gebleken, dat er van de arbeiders een grote rust uitgaat; aan het volk is te zien, dat het niet naar een oorlog verlangt.

A.VROON, sprekende te Schiedam, stelde voor om een brief aan de Nederlandse Regering te sturen en daarin aan te dringen op verbetering van de betrekkingen met Rusland.

Te Arnhem sprak W.HARTOG over de werkloosheidswet, waarvan hij zei dat alles wat men krachtens deze wet ontvangt

uiteindelijk

D I E N S T G E H E I M

W.O. 42/1952, blz. 10

uiteindelijk door de arbeiders wordt betaald. De bezwaren van de werkloosheidswet werden op de gebruikelijke manier aan de hand van voorbeelden duidelijk gemaakt. Hij wekte op om uit de aanwezigen twee personen aan te wijzen, die aan de protestdemonstratie te Amsterdam tegen de gratieverlening van Lages zouden deelnemen. Daartoe werd ook besloten.

G R O E P 4-C - DIVERSEN

Leiden 8/10 450/450 --- B.G. van der Ham Feestavond
Leids Werk-
lozencomité

B.G. van der HAM wees te Leiden op het grote nut van de werklozencomité's. Op zijn voorstel werd een telegram gezonden aan de Regering, waarin werd geprotesteerd tegen de gratieverlening van Lages. De feestavond werd opgeluisterd door een conferencier, een sneltakenaar, een goochelaar en een mandolinegroep.

P E R S O N A L I A

- ✓ Althof (blz.5)
Eduardus Antonius.
- ✓ Blijleven (blz.4)
Jan.
- ✓ Bosma (blz.1)
Hendrik Jaal
- ✓ Duyn (blz.5)
Hendrikus Johannes.
- ✓ Egmond (blz.4)
Willem van.
- ✓ Fokker (blz.5)
Anthony Jacobus.
- ✓ Grandia-Smit
(blz.5)
Joukje.